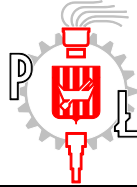

**KATEDRA MECHANIKI
MATERIAŁÓW
POLITECHNIKA ŁÓDZKA**

**DEPARTMENT OF MECHANICS
OF MATERIALS
TECHNICAL UNIVERSITY OF ŁÓDŹ**

Al. Politechniki 6, 93-590 Łódź, Poland, Tel/Fax (48) (42) 631 35 51

Mechanika Budowli
Inżynieria Środowiska, sem. III
materiały pomocnicze do ćwiczeń

opracowanie
prof. dr hab. inż. Bogdan Rogowski
mgr inż. Wiesław Kaliński
mgr inż. Marcin Pawlik

Łódź, wrzesień 2003

Formy zajęć
i liczba godzin

Semestr	w	ć	l	p	s	Liczba punktów
III	2 e	1	1	2	0	8

TREŚĆ WYKŁADU

<i>Temat zajęć</i>	<i>ilość godz.</i>
Podstawowe założenia wytrzymałości materiałów, zadania i zakres przedmiotu.	1
Siły przekrojowe w układach prętowych statycznie wyznaczalnych. Belki i ramy.	2
Charakterystyki geometryczne figur płaskich. Wzory Steinera.	2
Główne kierunki i główne momenty bezwładności.	2
Naprężenie i odkształcenie. Prawo Hooke'a .	1
Rozciąganie i ściskania: naprężenia, odkształcenia i przemieszczenia.	2
Układy statycznie wyznaczalne i niewyznaczalne	2
Skrećanie prętów o przekrojach okrągłych.	2
Zginanie czyste, proste i ukośne.	2
Zginanie nierównomierne, naprężenia styczne.	2
Linia ugięcia belki, równania różniczkowe, warunki brzegowe. Metoda Mohra.	2
Mimośrodowe ściskanie, rdzeń przekroju.	1
Wyboczenie sprężyste i sprężysto – plastyczne prętów.	2
Hipotezy wyteżenia materiału. Projektowanie w złożonym stanie naprężenia.	2
Twierdzenia energetyczne, zastosowanie do zadań.	1
Metoda sił.	1
Metoda przemieszczeń.	2
Wymiarowanie przekrojów metodami stanów granicznych	1
Dynamika i reologia konstrukcji	2
Razem:	28

LITERATURA:

1. Z. Dyląg , A. Jakubowicz, Z. Orłoś, Wytrzymałość materiałów, tom 1 i 2, WNT 1996
2. A. Jakubowicz, Z. Orłoś, Wytrzymałość materiałów, PWN 1984
3. J. Misiak, Mechanika techniczna. Statyka i wytrzymałość materiałów, tom1, WNT 1996
4. P. Jastrzębski, J. Mutermilch, W. Orłowski, Wytrzymałość materiałów, t. 1 i 2, Arkady 1986
5. W. Orłowski, L. Słowiański, Wytrzymałość materiałów. Przykłady obliczeń, Arkady 1978
6. J. Grabowski, A. Iwanczewska, Zbiór zadań z wytrzymałości materiałów, PW 1994

Forma zaliczenia przedmiotu:

Zaliczenie kolokwium i zdanie egzaminu składającego się z części zadaniowej i teoretycznej.

Program ćwiczeń audytoryjnych

<i>tydz.</i>	<i>Temat zajęć</i>	<i>ilość godz.</i>
1, 2	Wyznaczanie wykresów sił przekrojowych w belce i ramie	2
3	Główne kierunki i momenty bezwładności figury płaskiej. Koło Mohra	1
4	Statycznie niewyznaczalne układy rozciągane - ściskane	1
5	Skrećanie pręta, wykresy momentów i kątów skrećania, napreżenia styczne, projektowanie	1
6	Napreżenia normalne i styczne w belce zginanej	1
7	Kolokwium I	1
8	Projektowanie belki zginanej ukośnie	1
9	Linia ugięcia belki, równania różniczkowe i warunki brzegowe. Metoda Mohra	1
10	Napreżenia przy ściskaniu mimośrodowym. Rdzeń przekroju	1
11	Wyboczenie sprężyste i sprężysto – plastyczne. Wyznaczanie siły krytycznej	1
12	Projektowanie z uwzględnieniem hipotez wytrzymałościowych	1
13	Wymiarowanie metodą stanów granicznych; skrećanie i zginanie	1
14	Kolokwium II	1
<hr/>		
Razem:		14

Program ćwiczeń projektowych

<i>tydz.</i>	<i>Temat zajęć</i>	<i>ilość godz.</i>
1, 2	Wyznaczanie wykresów sił przekrojowych w belce i ramie – Projekt nr 1	4
3	Główne kierunki i momenty bezwładności figury płaskiej. Koło Mohra	2
4	Statycznie niewyznaczalne układy rozciągane - ściskane – Projekt nr 2	2
5	Skrećanie pręta, wykresy momentów i kątów skrećania, napreżenia styczne, projektowanie	2
6	Napreżenia normalne i styczne w belce zginanej – Projekt nr 3	2
7	Projektowanie belki zginanej ukośnie	2
8	Obliczanie ugięć za pomocą metody Mohra – Projekt nr 4	2
9	Wyznaczenie rdzenia przekroju i napreżeń dla ściskania mimośrodowego	2
10	Obliczenie siły krytycznej z uwzględnieniem warunków podparcia	2
11, 12	Projektowanie w złożonym stanie napreżenia – Projekt nr 5	3
12, 13	Rozwiązanie układu statycznie niewyznaczalnego metodą sił	2
13, 14	Rozwiązanie układu statycznie niewyznaczalnego metodą przemieszczeń	3
<hr/>		
Razem:		28

Ćwiczenia audytoryjne – zadania przykładowe

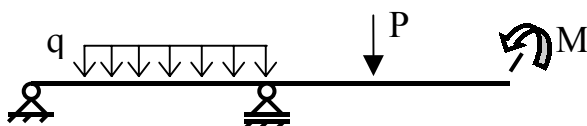
Tydz. 1, 2 Wyznaczanie wykresów sił przekrojowych w belce i ramie

2 godz

Definicja sił przekrojowych, pisanie równań: $T(x)=\dots$ $M(x)=\dots$

prezentacja zależności różniczkowych, rysowanie wykresów.

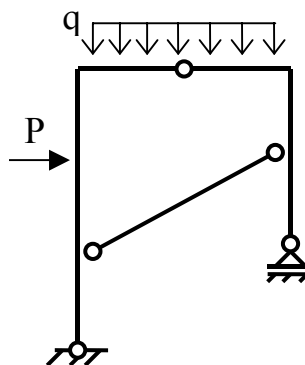
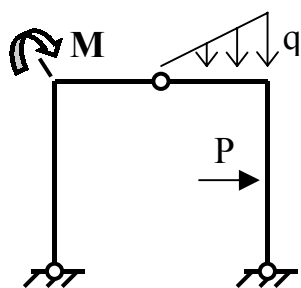
Belka jednoprzęsłowa (pisanie równań i rysowanie) - wieloprzęsłowa (rysowanie)

Obciążenia: - skupione (siłą i momentem) - rozłożone (równomierne i trójkątne)

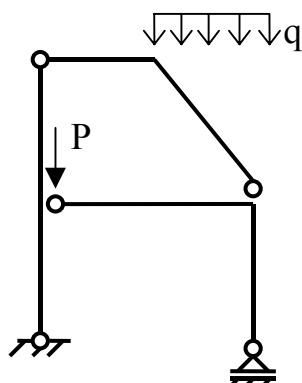
Rama 3-przegubowa,

i ze ściągiem,

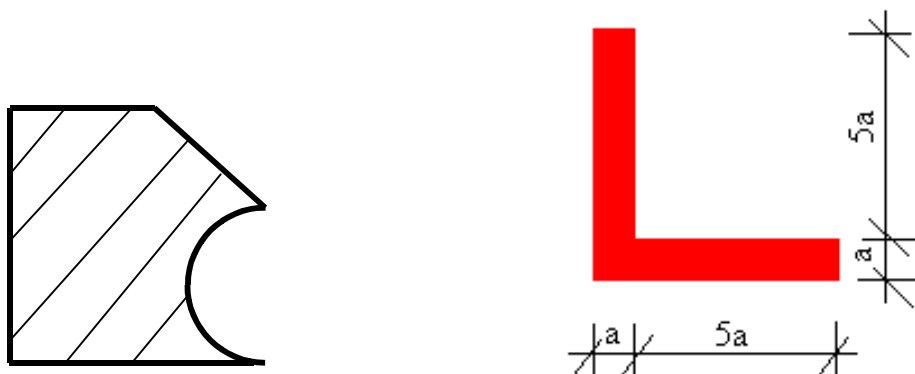
Obciążenia: - skupione (siłą i momentem) - rozłożone (równomierne i trójkątne)

Układ zamknięty. Obciążenie rozłożone na pręcie ukośnym. Sprawdzenie równowagi węzłów.

Tydz. 3 Główne kierunki i momenty bezwładności figury płaskiej. Koło Mohra. 1 godz

Wypisanie wzorów na J_y J_z J_{yz} dla figur podstawowych: prostokąt, trójkąt, koło, półkoło, $\frac{1}{4}$ koła. Wzory dla figur złożonych z figur podstawowych. Metoda pól ujemnych. Twierdzenie Steinera.

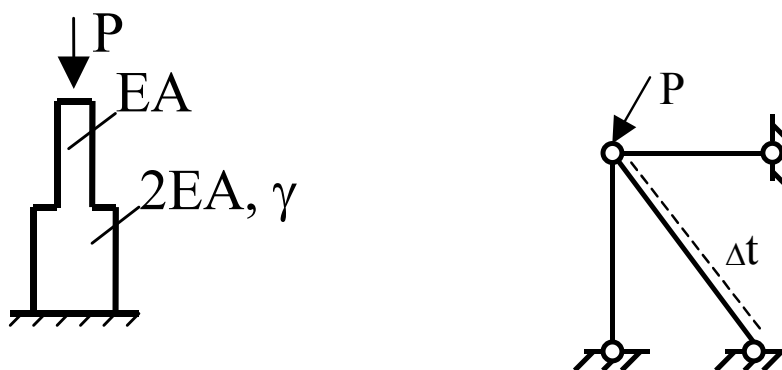

Ilustracja wyników za pomocą koła Mohra:

- 1) Znaleźć graficznie kier. główne i wartości momentów gł. mając dane J_y, J_z, J_{yz}
- 2) Znaleźć wartości $J_\xi, J_\eta, J_{\xi\eta}$ w obróconych osiach mając dane kier. główne i wartości mom. gł.

Tydz. 4 Statycznie niewyznaczalne układy rozciągane – ściskane 1 godz

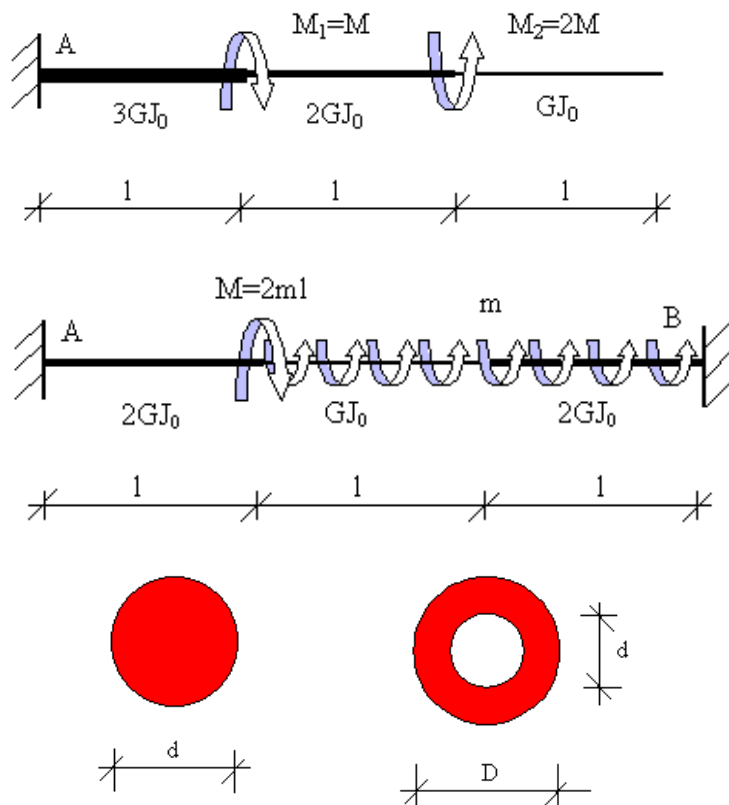
Pojęcie naprężenia, przemieszczenia i odkształcenia przy rozciąganiu / ściskaniu. Obciążenie siłą i temperaturą. Wzory. Wykresy: $N, u, \sigma, \varepsilon$ Statycznie niewyznaczalny układ prętowy. Obciążenie siłą i temperaturą. Równania równowagi, związki fizyczne i geometryczne.

Tydz. 5 Skręcanie: wykresy momentów i kątów skręcenia, naprężenia, projektowanie

1 godz

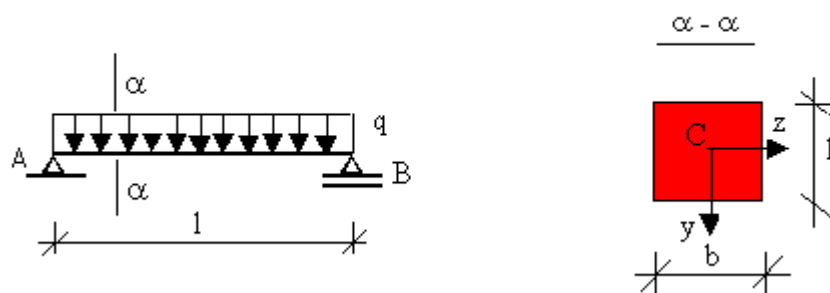
Sporządzić wykresy M_s i φ

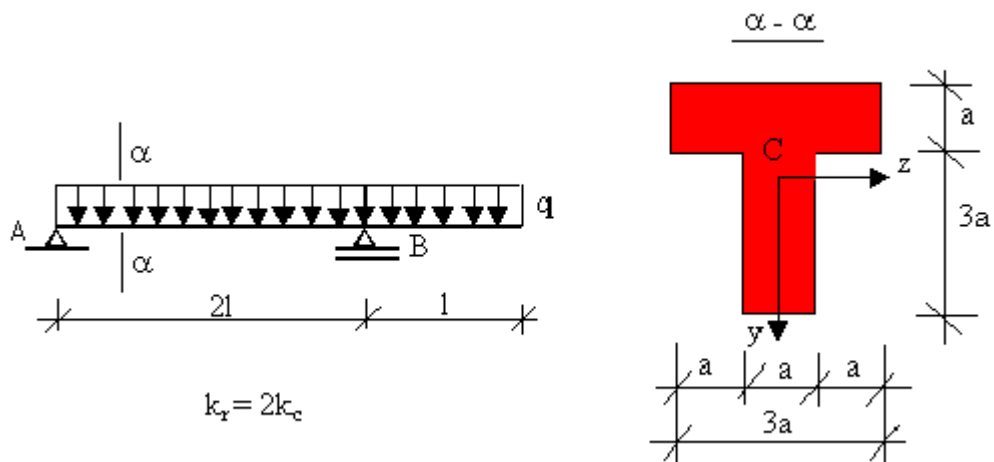
Tydz. 6 Naprężenia normalne i styczne w belce zginanej

1 godz

Sprawdzić naprężenia normalne. Zaprojektować wymiary poprzeczne przekroju belki

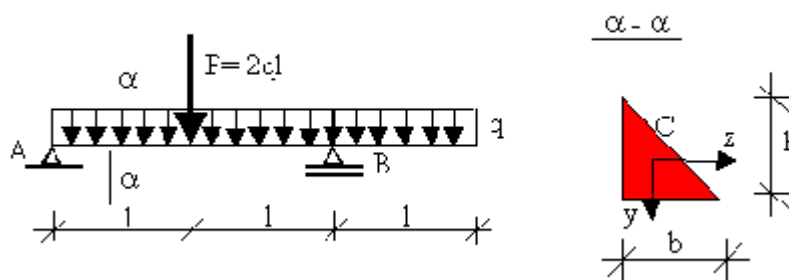
Sporządzić wykresy naprężeń stycznych

Tydz. 7 Kolokwium 1 godz

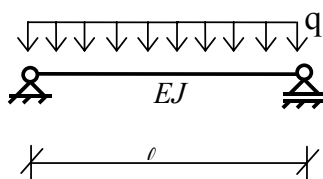
Tydz. 8 Projektowanie belki zginanej ukośnie 1 godz

Sprawdzić naprężenia normalne

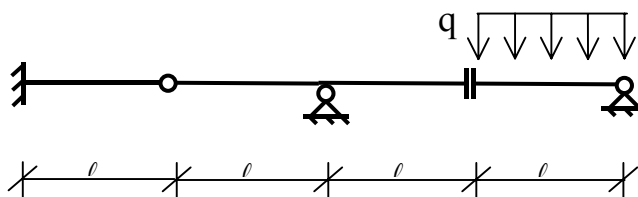

Tydz. 9 Linie ugięcia belki 1 godz

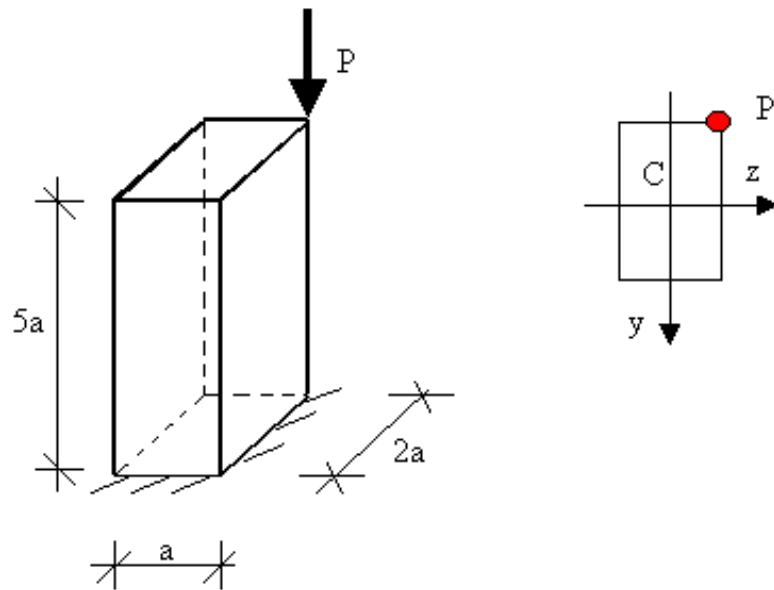
Całkowanie równania różniczkowego Eulera osi ugiętej belki.

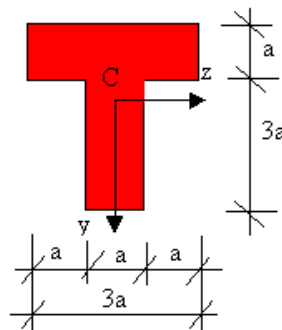
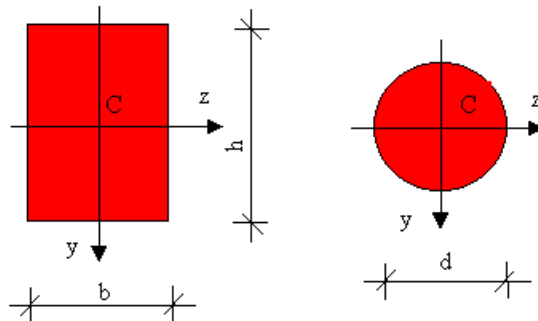
Belki złożone i belki o skokowo zmiennej sztywności - metoda Mohra

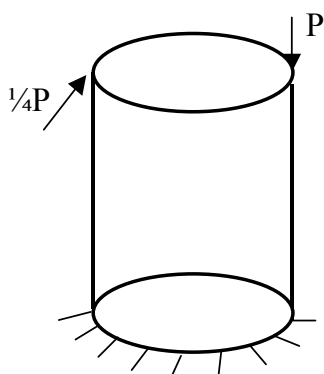
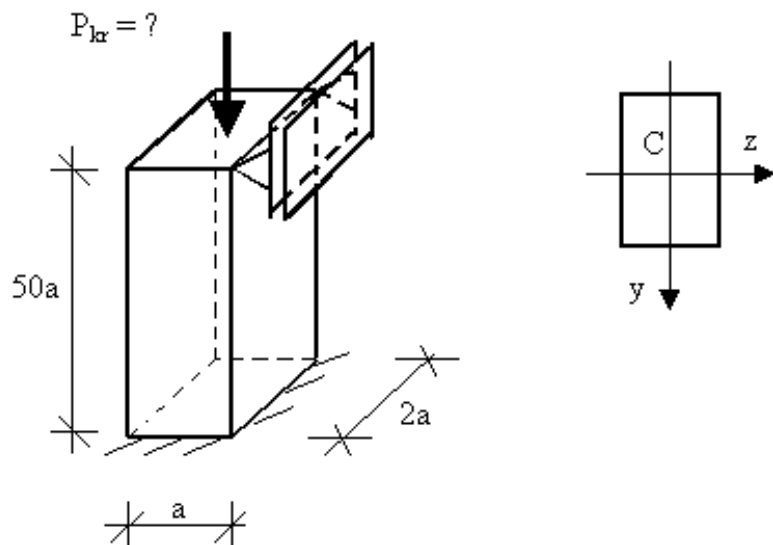
Narysować wykres naprężeń normalnych. Znaleźć położenie osi obojętnej i rdzeń przekroju

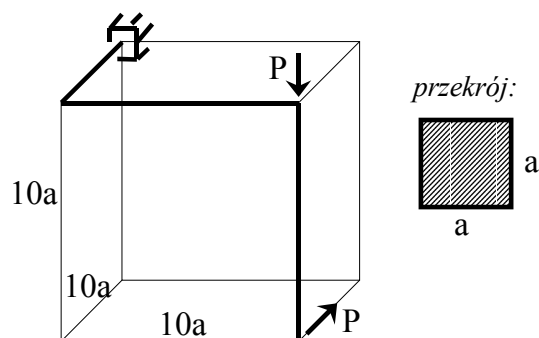
Wyznaczyć rdzeń przekroju

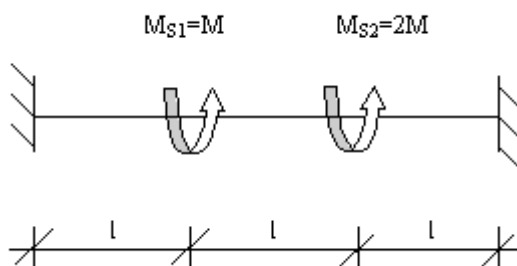

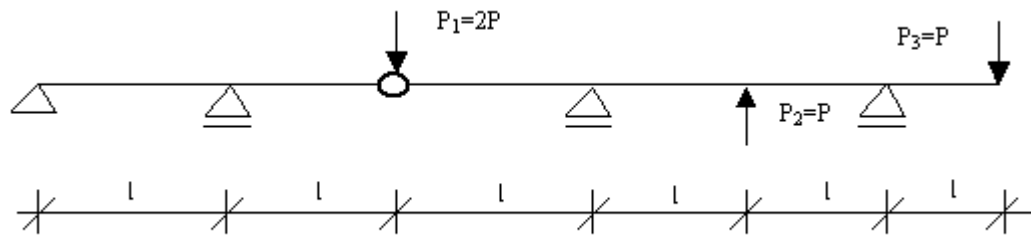
- wykresy naprężeń w zamocowaniu
- maksymalne σ_{red} wg Hubera

- wykresy naprężeń w zamocowaniu
- maksymalne σ_{red} wg Treski

Wyznaczyć obciążenie graniczne

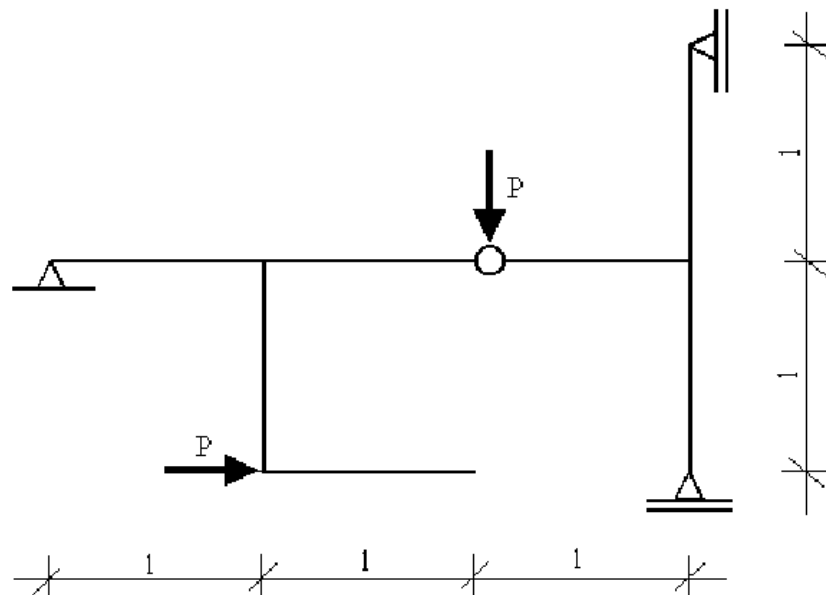
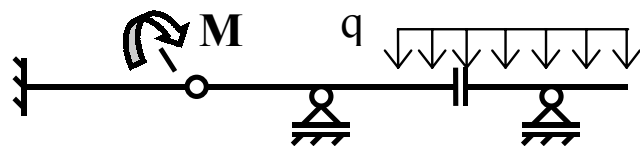
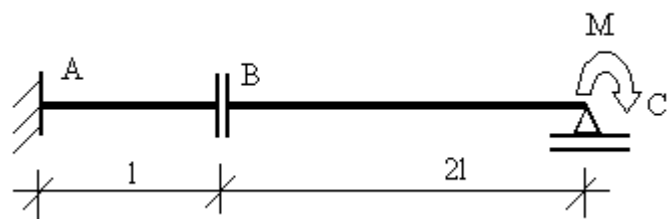
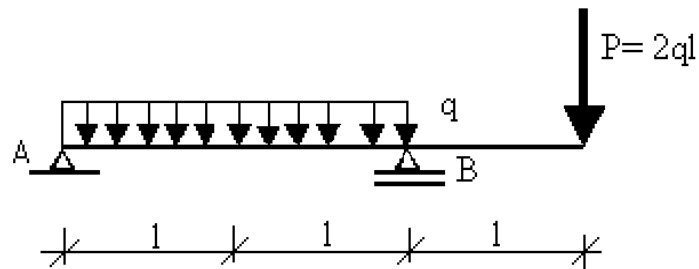

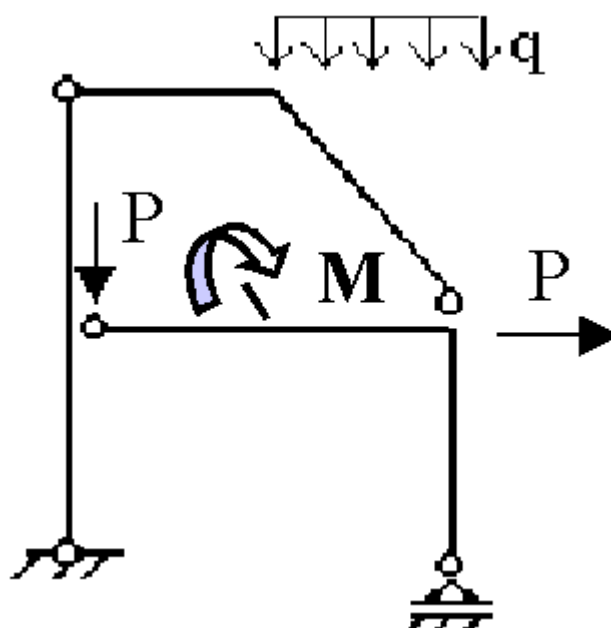
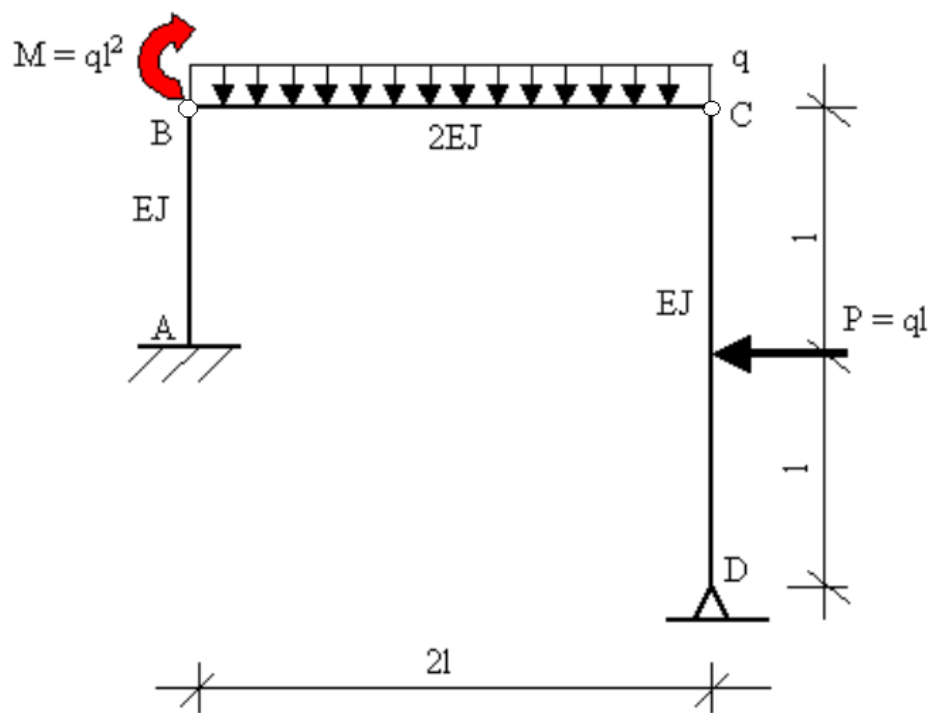

Ćwiczenia projektowe – zadania przykładowe

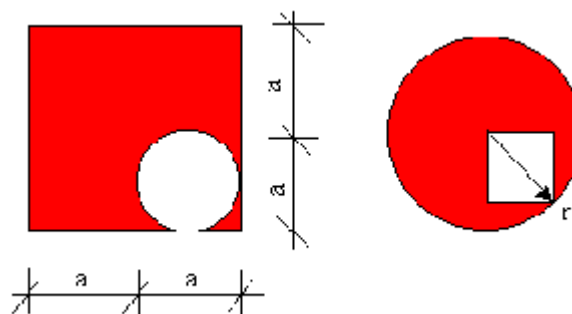
Tydz. 1, 2 Wyznaczanie wykresów sił przekrojowych w belce i ramie

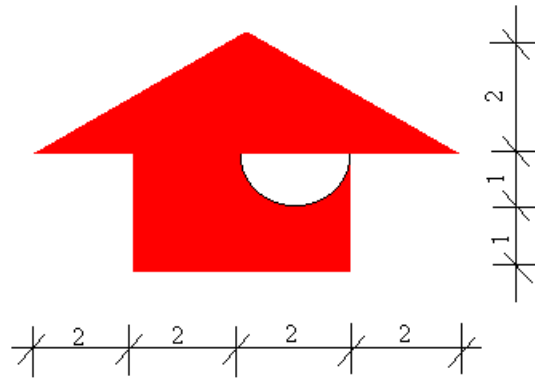
4 godz

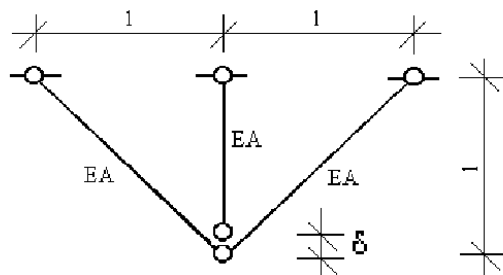
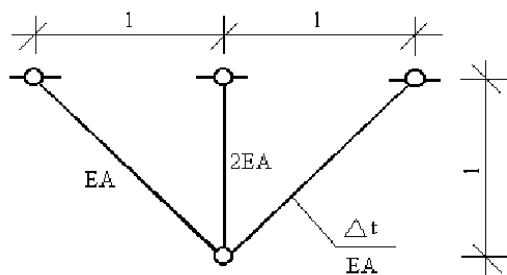
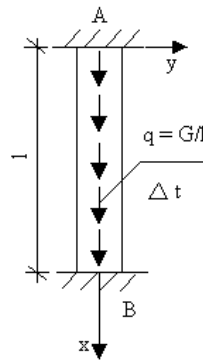
Tydz. 3   **Główne kierunki i momenty bezwładności figury płaskiej. Koło Mohra**   **2 godz**

Tydz. 4 Statycznie niewyznaczalne układy rozciągane – ściskane

2 godz

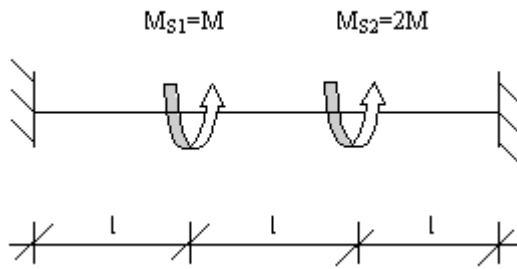
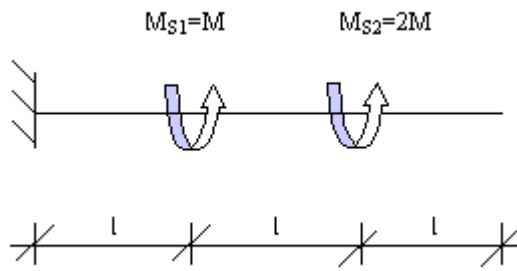

δ - błąd montażowy

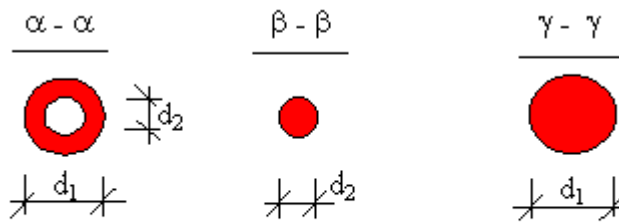
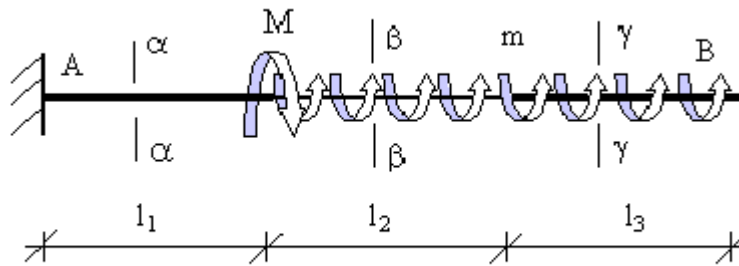
Tydz. 5 Skręcanie: wykresy momentów i kątów skręcenia, naprężenia, projektowanie

2 godz

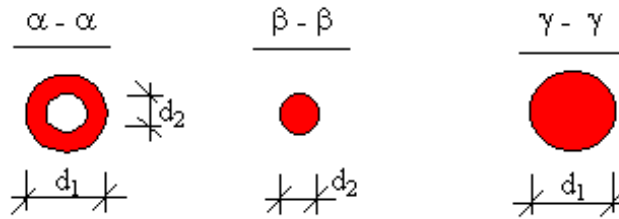
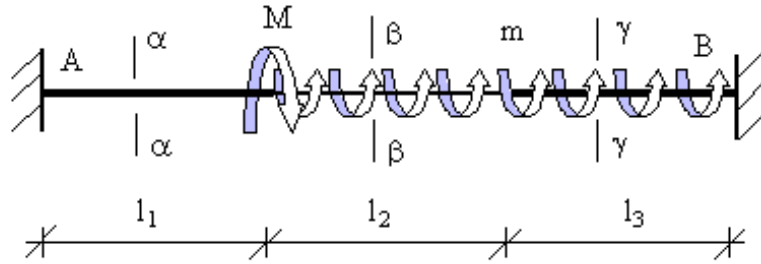
Sporządzić wykresy momentów i kątów skręcenia

Zaprojektować wymiary przekroju

$$d_1 = 2d_2$$

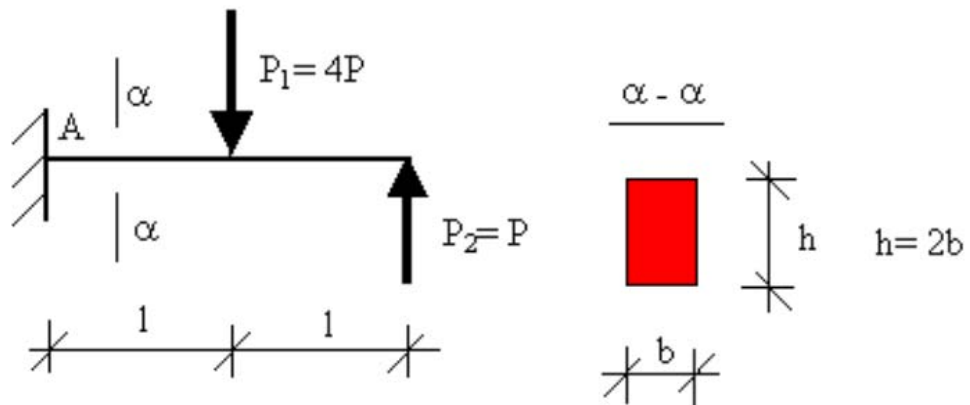

$$d_1 = 2d_2$$

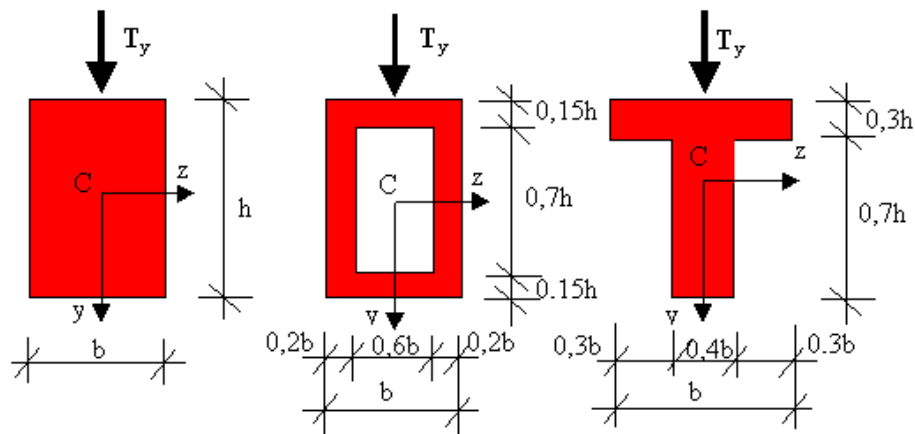
Tydz. 6   Naprężenia normalne i styczne w belce zginanej

2 godz

Sprawdzić naprężenia normalne. Zaprojektować wymiary poprzeczne przekroju belki

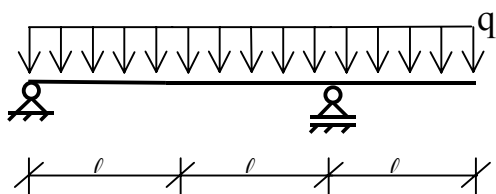
Sporządzić wykresy naprężeń stycznych

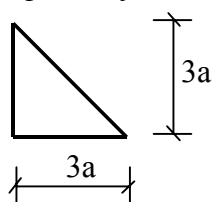
Tydz. 7 Projektowanie belki zginanej ukośnie

2 godz

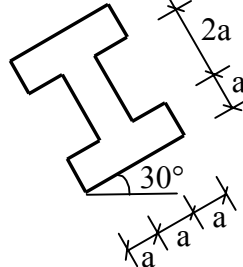
Wykres naprężeń jako suma wykresów od M_y , M_z . Równanie osi obojętnej.

przekrój:

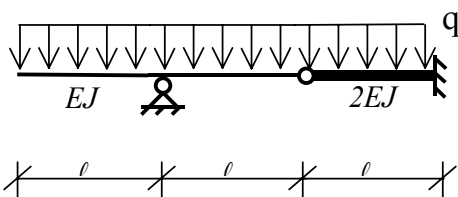
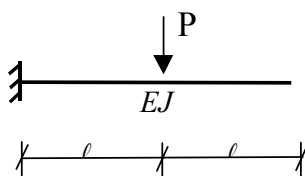

przekrój:

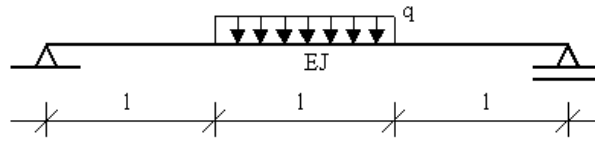
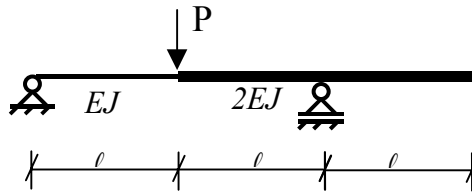

Tydz. 8 Linie ugięcia belki (metoda Mohra)

2 godz

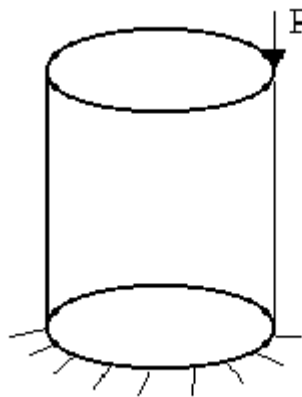

Tydz. 9 Wyznaczenie rdzenia przekroju i naprężeń dla ściskania mimośrodowego

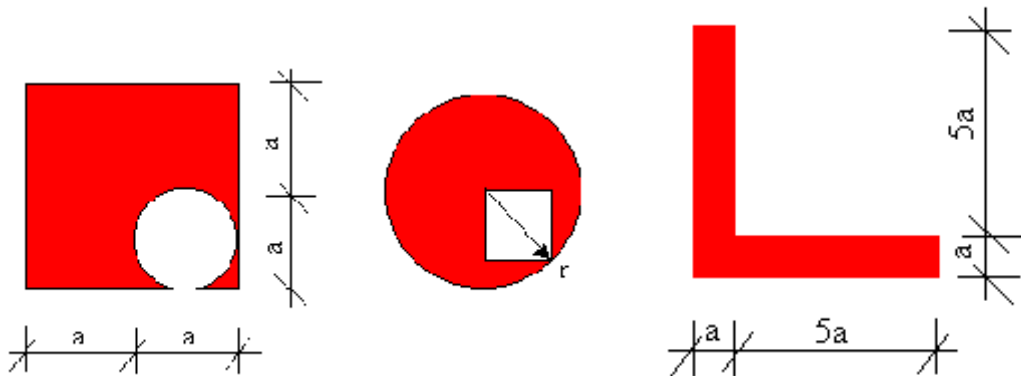
2 godz

Sporządzić

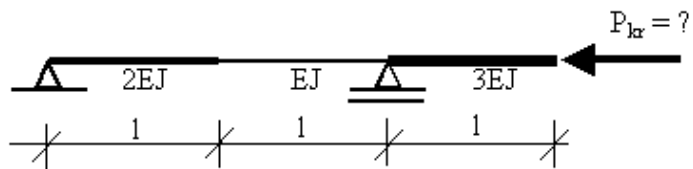
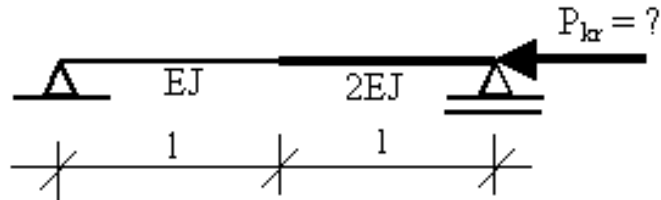
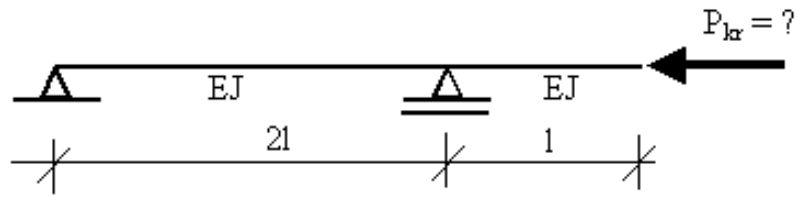
- wykresy naprężeń w zamocowaniu

Wyznaczyć rdzeń przekroju

Tydz. 10 Obliczenie siły krytycznej z uwzględnieniem warunków podparcia

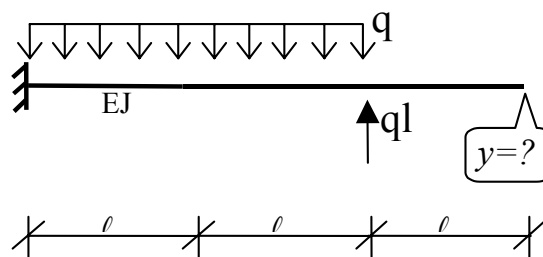
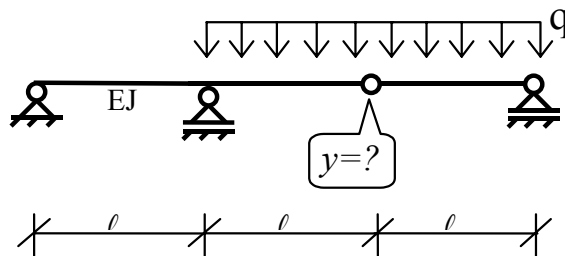
2 godz

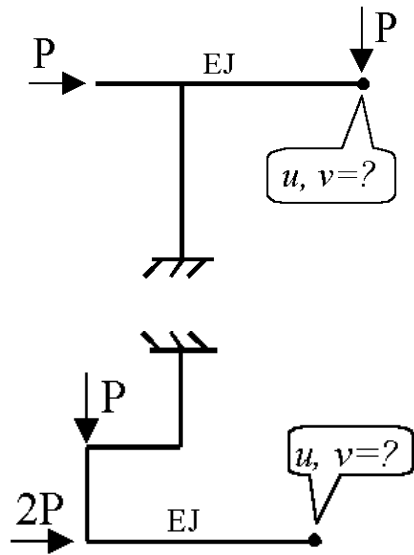

Tydz. 11, 12 Projektowanie w złożonym stanie naprężenia

3 godz

Przemieszczenia w statycznie wyznaczalnych układach prętowych. Metoda Maxwella-Mohra. Belki i ramy.

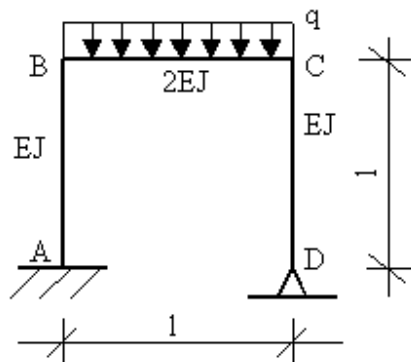
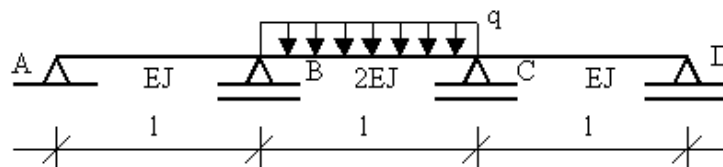
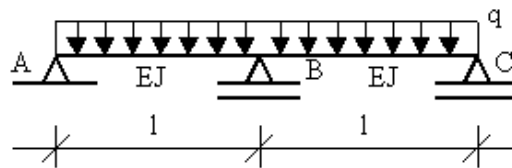

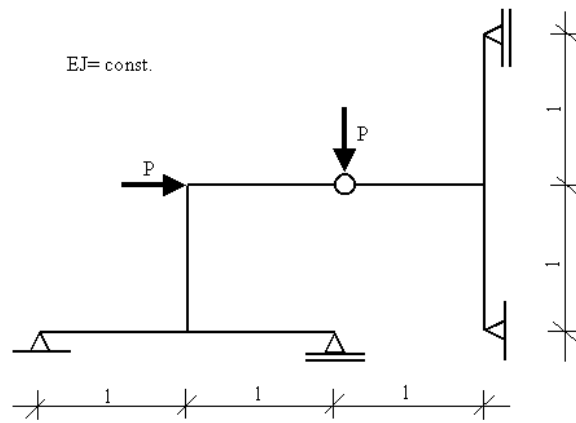
Tydz. 12, 13, 14 Rozwiązanie układu statycznie niewyznaczalnego metodą sił i metodą przemieszczeń 5 godz

---

Metoda sił

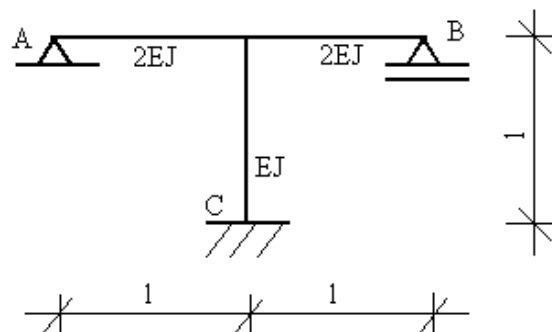
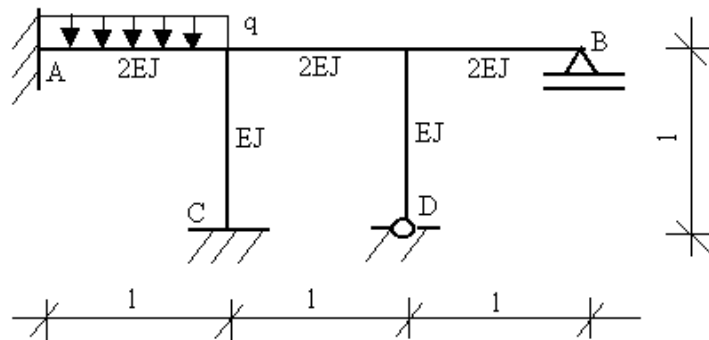
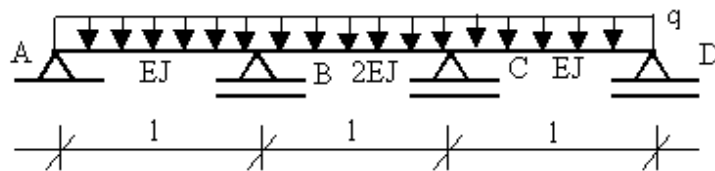
Równania kanoniczne metody sił. Układy 1 i 2 - krotnie statycznie niewyznaczalne.

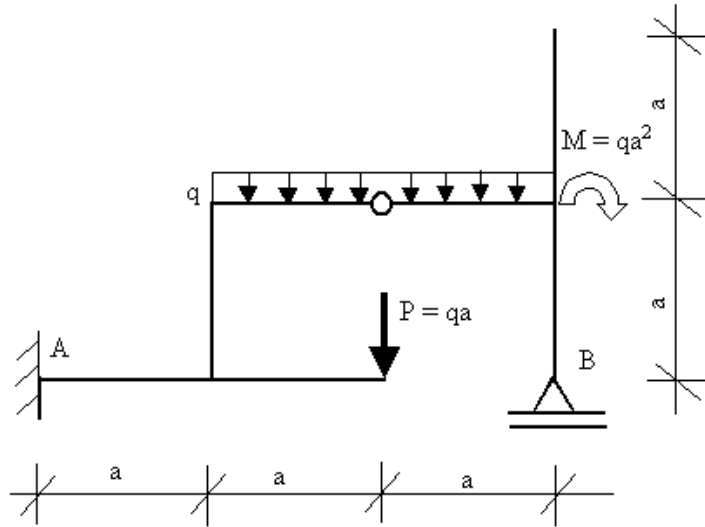
Metoda przemieszczeń

Równania kanoniczne metody przemieszczeń. Wzory transformacyjne. Ramy nieprzesuwne.

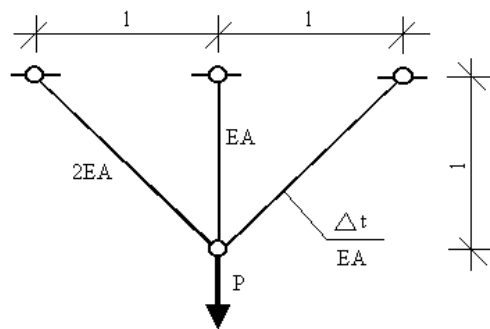

Projekty – zadania przykładowe

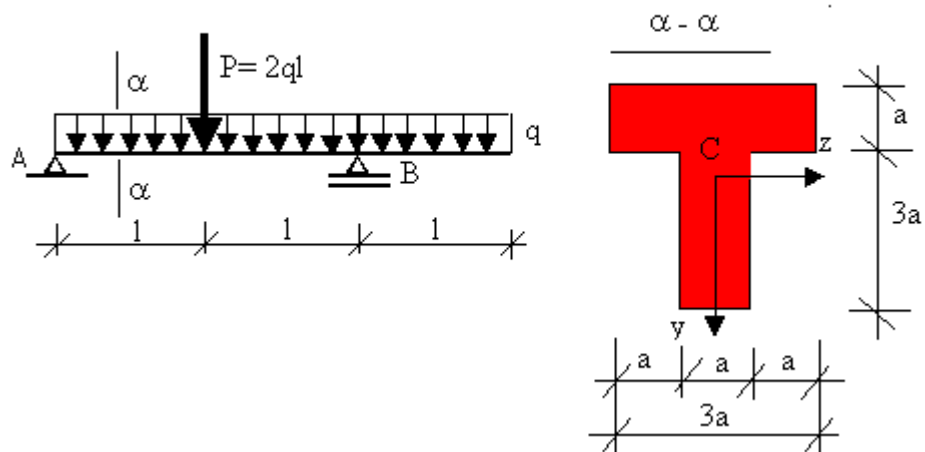
Projekt nr 1: Sporządzić wykresy sił wewnętrznych N, T, M

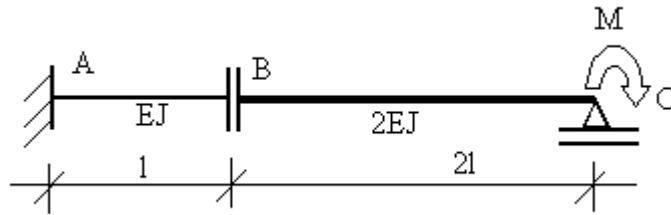
Projekt nr 2: Obliczyć siły w prętach.

Projekt nr 3: Zaprojektować wymiary przekroju.

Projekt nr 4: Wyznaczyć linię ugięcia

Projekt nr 5: Wskazać najbardziej niebezpieczny przekrój pręta oraz obliczyć przy zastosowaniu hipotezy Hubera wartość naprężeń zredukowanych w najbardziej wyciężonym punkcie przekroju.

